

Täysistunto

Torstai 25.6.2015 klo 16.00—18.44

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 5/2015 vp

Valiokunnan mietintö StVM 1/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 1/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.32 **Tuula Haatainen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valiokunnan puheenjohtajana esittelen tämän mietinnön — sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ensimmäinen mietintö, jonka olemme saaneet valmiiksi.

Tämä laki on osa vuoden 2017 eläkepakettia, jossa etsittiin keinoja myös työurien pidentämiseksi ja työn vastaanottamisen kynnyksen madaltamiseksi. Tässä esityksessä on kyse ikääntyneen työnhakijan työttömyyspäivärahan määräytymisestä, ja käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että niiden työnhakijoiden, jotka täyttävät työssäoloehdon täytettyään 58 vuotta, ansiopäivärahaa ehdotetaan määriteltäväksi aikaisemman palkan perusteella, jos uusi palkka on määrältään pienempi. Eli jos on tilanne se, että on ollut paremmin palkatussa työssä ja sen mukaisesti on työttömyyspäiväraha määräytynyt, ja jos sitten tämän työssäoloehdon täytettyään on 58-vuotias ja ottaa sitten jonkun sijaisuuden pienemmällä palkalla vastaan, niin sitten työttömyyspäiväraha ei alene. Käytännössä on tilanteita, joissa on sitten laskeskeltu, että ei kannata ottaa työtä vastaan, ja näin ollen tämä tietysti kannustaa siihen, että työtä vastaanotetaan.

Toinen asia, mikä tähän liittyy, on se, että Kansaneläkelaitokselle ja työttömyyskassalle ehdotetaan tässä annettavaksi oikeus saada salassapitosäädösten ja muiden rajoitusten estämättä Verohallinnolta tietoja väärinkäytösten selvittämiseksi. Ja tämä jälkimmäinen kysymys olikin sitten se kysymys, josta me saimme perustuslakivaliokunnalta lausunnon, ja perustuslakivaliokunta piti perusteltuna sitä, että tämä tietojensaantioikeus on, mutta perustuslakivaliokunta halusi rajata tätä tietojensaantioikeutta niin, että se kytketään tähän tarpeellisuusvaatimukseen. Ja tämän vuoksi sitä lakiehdotuksen 13 luvun 1 §:n 4 momenttia on muutettava siten, että tietojensaantioikeus joko kytketään välttämättömyysvaatimukseen tai tietosisällöt täsmennetään esimerkiksi esityksen perusteluissa mainitulla tavalla.

Kaiken kaikkiaan valiokunta pitää tätä hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja tukee sitä, koska tässä kysymys on tärkeästä työurien pidentämisestä ja työllisyysasteen nostamisesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2015 vp

18.34 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa puhemies! Valiokuntakäsittelyssä me kävimme hyvän keskustelun tästä hallituksen esityksestä ja olimme kyllä hyvin yksimielisiä siitä, että tämä on kannatettava muutos. Ja oikeastaan on kolme keskeistä kriteeriä sille, miksi on hyvä asia tämä muutos, että kun yli 58-vuotias henkilö ottaa työn vastaan, niin siinä yhteydessä ei enää tätä palkan suuruutta tarkastella vaan entisin säännöin jatketaan, jos tämä työjakso päättyy.

Keskeisiä kriteereitä, miksi tämä on hyvä, on nimenomaan se, että työn vastaanottamisen pitää olla kannattavaa. Tällä hetkellä tiedetään, että nimenomaan jo ikääntyneet työntekijät eivät ole hyvin vahvassa asemassa työmarkkinoilla, ja tämä osaltaan vaikuttaa myönteisesti myös siihen, että heidän on kannattavaa olla siellä ja ottaa työtä vastaan. Toinen asia on tietysti myös kokonaisuudessaan työurien pidentämisen tarve, ja kolmantena tärkeänä asiana näimme sen, että tämä muutos osaltaan on yksi virstanpylväs siinä, kun pyrimme purkamaan turhaa byrokratiaa myös täällä työmarkkinoilla ja työläinsäädännössä.

18.36 Niilo Keränen kesk: Arvoisa puhemies! Edelliset puhujat ovat tätä lakiehdotusta ja mietintöä jo selostaneet, niin että minä puutun vain yhteen asiaan.

Valiokunta keskusteli tämän lakimuutoksen yhteydessä myöskin siitä, miten tämä vaikuttaa silloin, kun asianomainen henkilö ei ole ollut palkansaajana vaan yrittäjänä. Yrittäjän ansioturva määräytyy sen mukaan, miten yrittäjä itse on yrittäjänä ollessaan maksanut sosiaaliturvaansa. Jos yrittäjä nyt työttömäksi jouduttuaan ottaa vastaan palkkatyötä, hänen työttömyysturvansa näiltä osin määräytyykin eri säännösten mukaan, eikä tämä nyt käsittelyssä oleva lakimuutos sinänsä koske työttömäksi jäänyttä ikääntynyttä yrittäjää.

Mutta, arvoisa puhemies, valiokunta on kuitenkin ottanut tähän mietintöönsä tästä asiasta maininnan. Tiedämme hyvin, että yrittäjän tai hänen perheenjäsenensä työttömyys ei ole mikään yksinkertainen asia. Yrittäjältä saattavat työt loppua, mutta hän pitää silti yrityksensä pystyssä sitä varten, josko kenties muutaman kuukauden päästä taas olisi työtä. Työttömältä ajalta yrittäjä ei käytännössä saa työttömyysturvaa mistään ulkopuolelta. Työttömäksi hän pääsee virallisesti vain lopettamalla yrityksensä. Sosiaali- ja terveysturvavaliokunta on mietinnössään todennut, että ikääntyneen ja työttömäksi jääneen yrittäjän kannustaminen työllistymään uudelleen on asia, joka olisi selvittämisen arvoisen.

18.37 Kalle Jokinen kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys työttömyysturvavaliokunnan muuttamisesta on erittäin hyvä, ja siinä on kolme tärkeää kohtaa. Yksi mielestäni on tämä kannustinloukkojen purkaminen, eli puretaan selkeä kannustinloukko ja annetaan mahdollisuus pidentää työuria myös yli 58-vuotiaana. Ja sitten on se mielestäni kaikkein tärkein asia, että työn vastaanottaminen on aina kannattavaa ja niin sen tulee ollakin. Tässä luodaan nyt mahdollisuuksia siihen. Tämä hallituksen esitys on erittäin kannatettava.

18.38 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kuten tässä jo edustajat Heikkinen ja Jokinen toivatkin esiin, tämä on erittäin kannatettava lakiesitys. Ja kuten hallitusohjelmassa jo mainitaankin, tavoitteena on työn vastaanottamista estävien kannustinloukkojen purkaminen. Nythän tämän muutoksen voidaan arvioida parantavan 58 vuotta täyttäneiden henkilöiden työllistämistä. Heidän ei tarvitse pohtia tulevan päivärahan mahdollista pienenemistä, ja he voivat ottaa vastaan työtä myös hieman aiempaa tehtävänsä pienemmällä palkalla. Monella ikääntyneellä ihmisellä on paljon työmarkkinoita palvelevaa ammattitaitoa. Käsi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2015 vp

teltävänä oleva lakiesitys on tärkeä askel oikeaan suuntaan ikääntyneiden työllisyyden hoidossa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 5/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.